

Inhoud

1	Noem het vooral geen cultuurverandering <i>Woord vooraf</i> <i>Rob van Es</i>	9
THEORIE EN METHODE		
2	Cultuur en verandering <i>Beperkingen van het instrumentele model</i> <i>Huibert de Man</i>	29
3	In charge maar niet in control <i>De managementparadox van cultuurverandering</i> <i>Jaap van 't Hek en Leike van Oss</i>	47
4	Eén zwaluw maakt nog geen zomer <i>Methodologische uitdagingen bij onderzoek naar cultuurverandering</i> <i>Tom De Schryver en Christine Teelken</i>	63
INNOVEREN EN LEREN		
5	Mythe en realiteit van het creëren van innovatieculturen <i>Standaardrecepten versus dynamisch evenwicht op innovatiedilemma's</i> <i>Peter Prud'homme van Reine en Ben Dankbaar</i>	77
6	De waardesprong <i>Een episode van strategisch leren in een regionaal Nederlands ziekenhuis</i> <i>Paul Kloosterboer en Hedzer Schotsman</i>	95
7	Samen werken aan een 'leergerichte cultuur' <i>'Onderzoeken – leren – veranderen' als aanpak voor een cultuurvraagstuk</i> <i>Isolde R. van Roekel-Kolkhuis Tanke</i>	113

ROLLEN EN POSITIES

- 8 Een proceskundig perspectief op cultuurverandering 133
Barbara van der Steen en Aart Goedhart
- 9 Verantwoordelijkheid voelen versus verantwoordelijkheid nemen 151
De bijdrage van een leiderschapstraject in een penitentiaire inrichting
Amaranta Karssiens, Claartje van der Linden en Celeste Wilderom
- 10 De conferentie als 'de organisatie van de toekomst' 169
*Terugblik op managementconferenties en hun rol in de cultuur-
ontwikkeling van het bedrijf T in de afgelopen vijf jaar*
Liesbeth Halbertsma
- 11 Meervoudig organiseren voor diversiteit 187
De uitdaging van het alledaagse en het paradoxale
Folke Glastra en Mavis Carrilho
- 12 Competitie en coöperatie in extern gefinancierde projecten 201
Een stakeholdersanalyse van een ontwikkelingsproject
Henk van den Heuvel en Egide Maassen

PRIVATE SECTOR

- 13 In relaties ligt de ruimte waar cultuur ontstaat 219
Saamhorigheid onder leidinggeevenden met behulp van
Whole Scale Change
Cees Pronk, Esther Veldhuijzen van Zanten en Yvonne Vrolijk
- 14 Een gereguleerde farmaceutische productieomgeving in 237
beweging
Vincent van Heumen, Mirella Rottier, Baps Simons en Jan Hof
- 15 Innovatie: leidbeeld, lange adem en andere lessen 253
Naar een handelingsrepertoire voor de transitie naar een
klantgerichte onderneming
René de Zoete, Gerhard Smid en George Bernaert
- 16 Treinverkeersleiding in beweging 279
Een casus over cultuurverrijking
Bert Slagmolen en Jan Los

PUBLIEKE SECTOR: MINISTERIES

- 17 **Tussen droom en daad, een digitale verlofkaart** 295
Martin Walraven en Rob Fraikin
- 18 **Waarom steeds weer een cultuurprogramma?** 311
Drie perspectieven tegelijkertijd hanteren
Gertjan de Groot en Birgit Dewez

PUBLIEKE SECTOR: GEMEENTEN

- 19 **Pinguïns kunnen vliegen** 327
Innovatie en leren in het openbaar bestuur: praktijk en reflectie
Léon Sonnenschein en Paul van Hal
- 20 **Bestuurskracht door focus op gedrag en overtuiging** 343
Wit in een cultuurveranderingsproces
Frans Wilms, Annemarie Rooskens en Angela Plak
- 21 **Cultuur veranderen in Maastricht** 361
Balanceren tussen groen en blauw in een gele omgeving
Rob Nelissen en Jaap Verkade
- 22 **Cultuur als bindmiddel in gemeenten** 379
Cultuurverandering tussen ambtelijk proces en bestuurlijke agenda
Frans van Pinxteren
- 23 **Survey feedback en de rol van leidinggevend en bij cultuurverandering** 395
Cultuurverandering in een gemeentelijke organisatie
Maurits Jan Vink en Anushka Derks
- 24 **Culturen veranderen** 411
Slotopmerkingen bij de themabijdragen
Léon de Caluwé
- Auteurs** 423